

Јелица Кисо

МАЧКЕ

Силази и купује карту. Станица је у изградњи. Док је прилазила с благе узвишице, јасно је могла да види масивну бетонску плочу из које су штрчале армиране шипке високо у ваздуху. У мрачном подземљу пружају се шине окружене светлוצавим перонима. Улази у гужву која се не смањује све до станице у центру, када се светина најзад разређује. Једва је неколико људи остало у возу. Види такве попут себе, на крају вагона спавају отворених очију или једу из одмотаних папира. На ланцу јој виси жута торбица. Косу је подигла у коњски реп који се спушта дуж кичме. Обучена спортски, достојанствено, чисто, налакираним ноктима је обухватила рукохват, љуљуска се у ритму воза, нестешњена и слободна.

Излази из воза на добро познатој станици где је дочекује знано, драго лице скретничарке. Жена указује на промену колосека. Под мишком јој је велика скретничарска књига у коју сигурно бележи све што опази. У слободној руци држи умивено сигнално светло. У истом тренутку, шкљоцнувши, шине су се преместиле попут маказа и замениле места.

Вештином увежбаног прста, Мајда је извукла реп из тексас јакне и кренула покретним степеницама према кући. У тридесетим је, ништа јој није тешко. Прескаче понеки степеник уморног покретног механизма. Касно је, иза ње је остала празна композиција која се засигурно одвозила на ноћни починак. Ретки дремљиви путници силазили су ка станици урођени у сопствене мисли.

До стана је морала да прође кроз парк. Омеђен озиданом оградом с уграђеним металним плочама на којима су били урезани подаци о његовој биљној колекцији. По средини се пружила стаза обрасла у симетричну алеју кестенова чије су се крошње у висинама спајале, градећи тако зелени тунел. Врт се шири с обе стране, цветне и жбунолике арборете грађене према бојама, у тишини и непомично формирају оштроугле троуглове без стаза. Месец је већ одскочио на тамном ултрамарин небу. Парк је пуст. Светиљка испод листа приземних розета успутних коралних звончића осветлила је дезоријентисано наранцасто домаће маче на стази. Мајда је природно застала и обратила му се, дозивајући га. Маче се повукло, уплашено. Замјаукала је кад је маче изашло нешто слободније, дрхтећи. Дозволила је да јој ољуши испружен прст, што је маче и учинило, сваки пут се одмичући, у мерној јединици инфинитезималне шапе. Била је стрпљива. „Како слатко маче”, рекла је и наставила да говори умиљато и пискутаво, најнежније што је знала, храбрећи га. Маче јој је пришло, на крају и дало да га ухвати и понесе топли поток сачињен од мириса и додира Мајдине руке. Стаје у шаку. Дрхти, али остаје на длану. Мјауче гласно, вртећи унезверено главом. Извученим канцама се хвата за кожу, премештајући своје лако тело с ноге на ногу. Вешто то ради. Како се креће, тако се меко крзно помиче и претаче у мале таласе који ишчезавају под појавом нових. Око њушке су му распоређени дугачки бели бркови, док је цело у наранцастој боји, нешто тамнијој, попут црвенкастосмеђе длаке младог орангутана. Крупне очи је широм

отворило, окомито, вертикалне дужице су се раствориле у тамне кишобранчиће. Мајда га теши, бодри, смирује. Иде с њом, уморни су, присећће кад стигну. Прелазе преко улице и плочника, пролазе поред плеханих ограда, а затим се спуштају до Мајдине зграде. „Како ћу те назвати?“, тепа му. Откључава врата и продиру заједно. Спушта маче на паркет. Соба је мрачна, у њој су отворена врата према другој соби у којој гори светло. Тамо су сто и кухиња. Нестаје иза њих, док маче, неодмакло од места где га је спустила, тумара њушкицом наоколо потпуно изгубљено. Мајда се враћа с керамичком чинијом у коју је наточила мало воде и ставља је испред мачета. Бојажљиво прилази, не производећи никакав звук, вибрисе је усмерило, њима се послужило и савило их, нагнувши се, језиком полизало површ воде, која се намрешкала. Мајда накратко нестаје. Маче чини круг око чиније и улази у мрак. Мајда се враћа, овог пута с отвореном конзервом сардине. „Где си?“, с осмехом је цвркнула. Упалила је плафонско светло и соба се из мрака за трен распршила у блиставу рекламу. Маче је било на корак од ње. Конзерву с рибом је спустила поред посуде с водом и стала да га дозива, соколећи то малено риђе клупко које се примицало једнако опрезно, једнако неспретно. Када је пришло, лизнуло је стаклену површ воде, а затим усмерило њушку ка сардинама обилато натопљеним у уљу. Лизнуло је, па застало, њушкало, смирило се и почело да жваће и једе. То је трајало кратко.

Мајда је себи подгрејала боршч, а безимено маче је пустила да истражује простор. Имала је жељу да легне што пре, размишља, кује планове, сутра ће, одлаже све, бива између „беше“ и „биће“, копрена умора јој се навукла на лице, свлачи се, леже, бегунка у њој се окреће и намах тоне у сан.

Јутро се увлачи у њено тело. Буди се без сата. Може бити шест или седам. Мрда рукама, исправља ноге, пријатно јој је док се растеже, осећа сваки делић коже, сваку пору, крв протиче младим гипким капиларима, подилазе је голицави жмарци. Маче, на врху јорганског брега, гледа је, мјаукне, осмех јој се сам од себе растеже на лицу. „Још си ту?“, рекла је враголасто. „Назваћу те Басти. Басти има брчиће.“

Прстом је дотакла врхове белих вибриса, који су се повили под додиром, сенчећи му њушкицу. Басти је почела да се умиљава, потурајући длакаву главицу и подигнуте уши обрасле ретким ружичастим влакнастим чуперцима.

„Умиљата Басти“, рекла је Мајда и одскочила од кревета. Басти се једнако скотрљала низ падину памучне навлаке, дочекавши се на ноге.

Лако море длака одвело је Мајду у правцу њеног јутарњег распореда. У добром расположењу, тело у кретању избија и води, светлост је описује, лепота растворених крила, прозачност ишчежава, али се на другом месту појављује, покрет без власти, неисприповедив мирис парфема вијори се кроз шаре свилене ешарпе и ветра. У патикама је, на прстима поскакује, као да не сме да стане, спортско тело испуњено живописном душом коју уздижу и носе улице, отворени дућани и корпе с воћем, људи, ужурбани, обеснажени, људе носе струје, она се савршено уклапа у фреквенцију града, као да су сви на истој трамболини, додирују је други и то јој не смета, улази, такорећи улива се у *The Pet Store*, пратећи ток реке у којој као да све нестаје, па и она.

Осврће се заплуснута производима за животиње. Толико тога. Посуде за пек различитих запремина, посип с мирисом лаванде, рузмарина, нуде јој чај на минијатурном тапацираном кревету, путну торбу с мрежастим прозором, с погледом на пучину, гребалице у облику рибе, нануле, облаке, баршунасти тунел, камене чиније, дрвене четке, уље против бува, удише спрејеве дугиних боја, снежни прахак, огрлице од драгуља, таблете против паразита, веселе грануле, сапунице шампона, *Sensitive*, *Vet Spirit*, *Pure Spirit*, за њену поштовану богињу Басти, Баст, Бастет, Сехмет, Басет, Убасти, Пасхт, за њену староегипатску чуварицу, сочну чуваркућу, поленово зрнце, житко телашце што се самоникло помоли, изрони, заигра, док с њега спадају златне крастице длака измешане са зрацима светлосне прашине.

Посматра их и учи о кретању. Прекрасни детаљи прожети духовним одлукама које се манифестују у тварима кретања. Савршени колотови, клупко, врзино коло, неразмрсиво једро, бочна вребања и шепурења, леђни мостови и надувени репови, наkostenрени, дуплирани, шапама се будаласто лупају по лобањама, побеснели боксери, мудро се повлаче, припремају скок. Све је игра, незадрживо помишља. Ту је и Систра, у свим нијансама пепела, тигрица. Њене маслинасте шаре и неправилне црне туфне подсећају на крзно риболовачке дивље мачке. Ситне је и здепасте грађе, као буренце, гушће длаке и зелених очију. Упркос краћим ногама, одаје енергију бојишних дивљака, величанствено створење недокучиве воље. Басти покушава да је обори, већа је, Систра не попушта, иако је покорена, извлачи се и бежи. Мајда их посматра, ропкиња је њихових игара које, чини јој се, надилазе пуку биологију и чисто физичко деловање. Смислено граде делатну бит, док јече и сикћу од задовољства и необузданих страсти. У тој способности залуђивања Мајда проналази прасвојство мачје игре, безусловну првобитну животну самосвојност разуданог духа, нешто властито што не почива на разуму, нити је прорачунато, јер би се тако протегло само на свет људи. Мајда се такмичи с њима, потура им клупко канапа који контролише тако што га извлачи или вуче по поду, између нужде и прохтева, задатак без решења, питање без одговора. Набавила је различите геџете за њихове безбројне комаде. Перо с еластичном држаљком, лоптице за бадминтон, бирдије, лажне птице изузетно аеродинамичне, њушкавце, звончиће, мачју траву расађену по целом симсу на којој су, лешкарећи, посматрале град. Систра је преферирала четине које је Мајда довлачила из паркова, бор или тују, након олујних ветрова могла је сломљене да их нађе крај дрвећа.

Систру је пронашла у омањем природном резервату притешњеном правоугаоним масивима и кабастим квадратима града од укрштених правих и дужи. Изнад, тамо где живе висока зимзелена дрвећа, нижу се линије црних каблова, мрачни свод затегнут кржљастим антенама на крововима околних зградаца. Резерват је ограђен вишим стубовима и улазном капијом из које избија *Флорин њријумф* у каменом рељефу. Обнажена богиња Флора у подигнутим рукама држи плашт саткан од биља, закриливши тако раскошним каменим покровом разиграну голишаву децу која је окружују. Реч је о мањем четинарском шумарку, минијатурној тајги с угаженим тлом, ретке ћилибарске светлости, а јаког опојног мириса смоле. У дрвенастој амфибији цвилела је Систра, упетљана у дугачке и оштре иглице и умашћена

терпентином. Изгледала је немоћно, јадно, Мајда ју је брже-боље ослободила окова и понела на руци као што пастирица носи јагње, ухвативши јој труп, док су јој ноге висиле и клатиле се налик опруженим музичким нотама.

Таква биљна станишта, у градовима ретка и запуштена, требало је несумњиво да подсети на то да, некаквим чудом, живот на планети Земљи ипак остаје у научно-еколошкој пажњи и разборитости, да, и поред све инертности и затупљености, постоје биотопи као живи примери људског рада и промишљања. Било их је толико да их је Мајда све знала напамет. Радо је одлазила у оазе где расту збијени смеђи чепреси и праве такав хлад у који тек јак ветар може да продре.

Мајдине шетње узимају маха. Дурашно осцилира по благородним зеленим површинама. Гугла, разлистава, пешачи, градском линијом до духа светога, тамо и натраг, ништа није присутно изузев смарагног парка, раскошног врта, малих тундри. Силази на реке, додирује мирне баште, јабука у нечијем дворишту у стању је да јој реорганизује свест, да је разбуди и усмери. Ишла је даље, до крајева града, до ивица цивилизације, до појаса након којег се пружају оранице и њиве, ливаде и шуме. Из градске какофоније је прелазила у ниже регистре, бас је бубњао у ушима док не би постепено прешао у тишину. Тада је могла да чује, кристално јасно, мјаукање и запомагање угњечених мачака које је стављала у торбу, кришом, као крадљивац драгуља, те их је самоуверено, упркос утрнулим ногама, односила кући, лечила, видала, збрињавала. Тада је могла да види, оно што нико не гледа, оно што нико не жели да види, оно што ниједна камера није снимила, ниједна телевизија није показала, што је мењало перспективу, што је подстакло Мајду да прихвати другачију перспективу, да се из градске девојке преобрази у скитницу.

Такве ствари се не збивају плански. Бар на први поглед. С почетка је то био интермецо у њеном свакодневном животу, живот с мачкама, једна, две, три, као деловање за време одмора и ради одмора, као игра, као одигравање, све док се није појавила нека врста лојалности која ју је обавезивала у односу на незбринуте мачке. Расуте по цестама, прегажене, тек рођене, изгладнеле, дехидриране, парализоване, умртвљене, замрле, заражене, оболеле, несвесне, осакаћене, скршене, слепе, без репа, без ноге, о њима нико није бринуо, нико их није помазио, саме, отупеле, млитаве, избезумљене. Низ је бесконачан. Али већ по броју мачака с којима је живела, по својству правилног и поновљеног измењивања њиховог броја, оне су постале сам Мајдин живот. Било их је шеснаест, избројала је у једном одсутном тренутку, иако је то нерадо чинила, различитих боја, облика и особина, од црних, краткорепих, једнооких, до белих, албино, слепих, низале су се најразноврсније пасмине, персијска, бенгалска, хималајска, сијамска, ангорска, ванска, египатска, бурманска, долазиле су из свих кутака света, а све су ипак биле мешанке. Мајдине мелескиње, мулаткиње, Мајдини местици и креолци, дивље и питоме, успаване и разигране, *catta*, *cattus*, потекле од непристојне латинске речи на коју се све одазивају без изузетка, окрећу главице и жаре очима.

Свој стан је Мајда прилагодила њиховом суживоту. Стан који је посматрала на листовима модних часописа, ентеријер и дизајн, лајф стајл и архитектура, убрзо

се претворио у станиште мачака. Фиоке су преиначене у јазбине, ормари у читаве хабитате, кухиња у ловачко поље, купатило у азурну оазу. Није спавала у свом кревету, него на расклопивој фотељи у којој као да су становали бауци. Лустери и лампе су на пожутелим абажурима имали заривене влати траве, ћошкови су били прекривени шибљем и кожама. Служила се преосталим шољама, ћасама, чинијама и испражњеним конзервама, скупљала воду и рециклирала, свуда их је било попут резерви. Њене две „Бошове” рерне досуђене су леглима, пећи су биле затрпане мачкама, канцама изгребани теписи, по којима се лепо папар, сусам, песак, разапети на одавно поцрнелом паркету. Било је топло, скувано, размекшано. Жариште без ватре. Облизано, меко и лаконого. Простор је стекао мисаони идентитет. Нису то били предмети, нити намештај, него светишта, храмови, арене, игралишта, суднице, зачарани светови.

Гледа покрет, уздизање и пад, редослед се увек мења, мачја власт без власти понекад је стална, понекад разлучена, изненадна. Вежба, тренинг, поновљивост, измена редоследа, рефрен рефлексних кретњи, помицала их је моћна сила, сваки њихов живи атом испуњен енергијом вреле крви одашиље слепу напетост која има важну улогу у чопору. Неизвесност је увек ту, неизвесност је још и нешто што почива на пробијању, гурању напред, на искорачивању, мотор је стално упаљен, узрокује непојмљиве промене, неочекиване исходе, живи за ту кушњу. Континуирано тестирају телесну снагу, издржљивост, довитљивост, одважност и постојаност. У границама својих духовних моћи, послушност до њих често не допире, увек се нађе бар једна мачка која ће одузети илузију, дословно, прекршити правило, мачка-варалица, мачка-кривоверка, отпадница, новаторка, заточеница властите воље, припадница тајног друштва, чиме се осигурава претња читавој заједници и ремети какав-такав мир. Мачји мир. „Преде, преде, а ништа не испреде”, певушила је Мајда. Котка се кошка.

Прошло је толико година, а у Мајдиним ногама је остао талог лаког мора које ју је будило и гурало напред, пробијало и утврђивало у њеној интуицији. Организам јој је такоређи бујао, оснажен мачкама, послужујући се њиховим инстинктима. Препушта им се, без станке, заклаћеном главицом сунцокрета, очи јој се рогаче, ноздрве шире, њихова је колико су и оне њене, безусловни колоплет. Прошивеност. Међусобно су се потпомагале, разрастале, пробијале се заједно у том чудноватом грандиозном екосистему. С почетка, драконске мере, оштре казне, ограничења мачје самовоље, с временом су се стањивали, разређивали, указала се њихова непримереност, све док их у потпуности није заменила, с једнаком снагом и још бољим разлозима, вишестрана непатворена симбиоза. Мутуалистичка интеракција. Врста заједничке корисности, суживот различитих пасмина. Трампа, откуп, природним трговачким рутама, ширило се биолошко гнездо проткано мистиком кохеџи, кривих и невиних није било, онај ко је *џе њојмове измислио, обмануо је људе*.

Али не и мачке. Мачке нису освојиле простор, него Мајдин ум. У њему су, упркос Мајдиним почетним настојањима, потпуно завладале и загосподариле, да би им се на концу и ове приповести Мајда здрушно повиновала. Чанколиз, бедна улизица.

Низом адаптација, Мајда је кржљала и копнила, док су се на њен рачун мачке, презимајући власт, развијале и расле.

Међутим, Мајдин живот нису чиниле искључиво мачке, него и зграда у којој је становала, комшије и њихови станови, једна врата, друга врата, суседи Петровићи, Ђорићи, Вукићевићи, Брагићи и инићи, који су најпре осетили страشان смрад у згради, посебно на петом спрату, где је био смештен чудновати живот с мачкама заклоњен зидовима. Они са спрата, суседи у пролазу, окрзнати мачјим очима, док би Мајда отварала и затварала своја ражана врата, идући у свакодневне походе и набавке, долазили су на састанке стамбене заједнице и износили сумње и стрепње када је био у питању стан број 27.

„Нешто смрди”, говорили су, „а смрад долази из тог стана.” „Такав смрад, то се не може речима описати.” „Срамота, где живимо!”, подвикивали су, очекујући од управнице зграде да учини нешто тим поводом. „Знате, не могу девојку да доведем”, рекао је младић с петог. „Из ког сте ви стана?” „Можемо да зовемо инспекцију. Пријавимо и готово!”, комшије су решавале. Разговор се ширио, расипао, причало се о свему што тишти и мучи зграду и њену скромну зелену околину, развукло се на цело вече.

Средовечна управница, надгласана побуњеним станарима, пожурила је да сачини записник. Доста тога је урадила, доста тога је било потребно урадити. Тако је са зградама. Одржавање крова, на пример, једно је од горућих питања, али се и оно повукло пред најездом Мајдиних мачака. Све о чему је знала да мисли биле су мачке. Закон је јасан, могла је да има највише једну мачку и подмладак до три месеца старости. На вратима је такође по закону морала да налепи некакав знак, да постави обележје. У лифт је смела да уђе са животињом у случају да је празан. Простори су морали да испуњавају услове за добробит тих животиња, микроклима, хигијена, адекватна храна, лечење у карантинима, вакцинација, стерилизација, мир. Спомиње се и технопатија. Сусретала је Мајду у пролазу, младу набилдовану девојку, и увек би помислила како пуца од здравља, мада је у последње време изгледала, истина, изнурено, уморно. Закони су управницу залуђивали, срозавали на ниво пуког факта. У њима није проналазила чежње, патње, љубави, флуиде, сећања. Законски ступци, прописи, акта, интерни типографски војници, послушкјући сваку реч, сваки параграф, без најаве, изводили су увежбане ритуале безбедности, ломећи све пред собом, газећи немилице сваког ко би им се нашао на путу, на путу њиховог реда, на путу кривичноправног помазања.

Посетиће је. Поразговараће с њом.

Мајда је одшкринула врата, помоливши лице, половину лица, гуркајући ногом ерупцију мачака.

„Комшинице, можемо ли да попричамо?”, рекла је тихо, „управница сам.” Али није стигла да заврши.

Мајда се искобељала и изашла, затворивши врата за собом. Управницу је запахнуо страشان смрад животињског порекла, што је и узроковало њено померање према затвореним вратима других станова.

„Извините ако вас узнемиравам и ако је зао час”, почела је управница.

„Реците”, одсечно ће Мајда.

Није била спремна на овакву врсту разговора. Лице управнице јој је било однекуд познато, разуме се да га се сећала, било је, додуше, затрпано детаљима, фотографијама, документима, записима, холограмима, сведочанствима, листовима, није умела да објасни откуд се лице жене испред којег је непомично стајала умешало у такве садржаје, није била у стању да докучи и раствори ту повезаност. Али, као по каквом конопцу, једно је вукло друго, и Мајда је схватила о чему је реч.

„Ваше животиње, знате”, несигурно је говорила управница, „остављају за собом несносан мирис, комшије су се побуниле, захтевају од мене...”

Управница је размотрила свој говор пре него што ће закуцати на Мајдина врата. Увела је правила. Реч „мирис” уместо речи „смрад”. Еуфемизми су приступачни, благотворни.

„Шта?”, отело се Мајди.

„Знате, ни сама не знам *шћи*”, рече управница, осмехнувши се благо како би опустила очигледно напету атмосферу испуњену Мајдиним неповерењем.

„Зашто сте онда дошли?”, одважно је лупила питањем.

„Видите”, наставила је управница, брзо схвативши како неће бити лако, „ваше животиње уносе наред у нашу заједницу. Није у питању само неподношљив мирис који је пробио у сваку циглу ове зграде, него и бука, немогућа бука, запомагање мачака...”

„Оне се играју”, рече Мајда, као да испоручује телеграм.

„Према закону”, наступила је управница чвршће, с вером у изабитељску снагу прописаних правила, „можете имати тек неколико животиња, оне морају бити пријављене, адекватно неговане, вакцинисане.” Набрајала је.

„Оне су вакцинисане”, рекла је Мајда.

„Можда бих могла да погледам, ако дозвољавате”, зацвилела је управница.

„Нисам очекивала госте”, рекла је кратко и спустила руку на мусаву кваку.

Управница је препознала тај знак. Њихов разговор се приводио крају, па је пожурила да дода.

„Могла бих да помогнем.”

Мајда је већ гурала врата и мачке, меандрирајући између „извините”, „журим”, „није прави тренутак”, очајнички, али и храбро, продирући у стан, затворила је врата за својим леђима. Управница је такође прозборила нешто попут „извините”, „довиђења”, „ускоро”, осетивши дубоко незадовољство у том малом хладном зградном ходнику у којем је остала сама. Осетљива, разумна, али и забринута за жену с мачкама, кренула је лифтом према приземљу. Неће оклевати, помишља, забележиће свој репортерски пораз. Кад не би било тог смрада, пронашла би начине, умолила комшије, овако је све добило димензију отпора, високи зид који се подигао и раздвајао Мајду и њене мачке с једне стране, комшије и управницу с друге, почео је да се руши.

Одмах пошто је ушла у стан, Мајда је пустила сузе које су јој наквасиле црвене образе. Имала је проблем да све то разуме. Није могла да прихвати такво људско друштво по ком су мачке луталице нераскидиво везане за свет мизерије и понижења. Да их није спасила, да им није отворила свој дом, да их није нахранила и залечила,

ко би то учинио, питала се Мајда. Власт их убија, ништи, селективно ништи. Свака нова власт започиње свој пројекат пре или касније склањањем животиња с улица. Као да од истребљења животиња зависе темељи новог друштва, као да ће њиховим прогоном нићи нове државе, загалопирати нове јединствене ексклузивне цивилизације, чије су благодети, знала је, увек окружене бодљикавом жицом.

У страху, Мајда се повукла још више у себе, враћајући се провереним обрасцима, окрећући леђа управници, станарима, згради, друштву, држави. Сама је, плитко дише, гледа под ноге, подозрева, неповерљива... Истинско људско биће? Солидарност? Емпатија? Љубав? Чудесна могућност да не буде оно што јесте, да по одлуци преузме лагани мачји ход, застајкивање без неког посебног разлога, запишавање градских стубова, неплански се враћајући на иста места, њушкање наоколо, опслуживање споредних коловоза који воде до празних пијачних тргова, напуштених фабрика, до изрованих градилишта.

Није прошло ни недељу дана од Мајдиног разговора с управницом, када је, усред дана, сувереним декретом, без мржње, без гнушања, докидањем, извођењем транзитног циља, организована људска сила дословно прегазила Мајдина врата. Перјанице су се измешале с мачјим реповима, водети с мачјим њушкама, продрли су у простор, развејали коридор, хватајући разбежане мачке кужним рукавицама, гурајући их у металне мреже, усисавајући их у злокобне кавезе, што су чинили крајње спретно. Безгласно. Надахнуто. Преврнути, извући, ишчупати, нагурати, нагомилати, у волумену насиља, у деловању мишића, у синтаксама поамности, јарости, бескрвних фурија. Мутљаг крзнених тела, товљене мачкице за роштиљ, животињске отребине, божја легла. Више и не мјаучу. Не чује ни речи, ни довике, ни наредбе. У ваздуху висе узвичници, није знала с каквим језиком долазе лисице, деспоти, идиоти. Бугала је, шта је друго могла. Предмети без мачака се крећу, лако, као да су од папира, котрљају се, склапају и расклапају, лебде. Никома није видела лице. Из генерације у генерацију лица људске силе све више нестају, бледе. Лица нису потребна. На лицима носе маске које не постоје. Са слушалицама у ушима, ураслим, плове у својим аудио-наредбама. Лица су тешка тоне и тоне и тоне. Вечна. Државотворна.

Публика није изостала. Комшије су надгледале целу операцију. Док гледају, мичу се,гибају, њихова тела пенушају. И рамена су им зачудо у истој равни. Једнако се мрдају у задатој кореографији. Тихо лају, реже, блокирају пролаз. Видела их је преко мртвих смрдљивих мишица. Лице јој се хладило, укрутило. Коса јој је летела према предметима. Распињала се у времену које стоји, један дан, други дан, без недеље, тај развучени један сат спрам вечности, збрчкан папир, сув и плеснив. Остало је да зашкрипи, да се покрене, можда ће се тако појавити будућност. Ослушкује влакна танких папира с којима се ветар поиграва. То су папирне мачке, а ово је празник светла што неометано улази кроз отворене прозоре. Утабаним стазама.

Стајала је у загради. Достојанствено. У плиткој сиротој бити постојања.

Комшије су отишле, на крају, нестале. Ветропири. Спустила се на фотелју, морала је да се некако склупча у себи.